

Світлана Миколаївна ГУРА

аспірантка кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний авіаційний університет
просп. Комарова, 1, корп. 2, каб. 314, м. Київ, 03680, Україна
E-mail: elena_nay@ukr.net
Телефон: +380639542203

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

Гура, С. М. Теоретичні аспекти сутності фінансових ресурсів у забезпеченні діяльності аеропортів [Текст] / Світлана Миколаївна Гура // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 3. – С. 30-36. – ISSN 1993-0259.

Анотація

У статті досліджується пошук нових інструментів оптимізації фінансових ресурсів у забезпеченні діяльності аеропортів. Вони мають свої позитивні та негативні вияви. У статті оцінюються суть і негативні аспекти фінансового забезпечення діяльності аеропортів на теоретичному рівні, які полягають насамперед в корумпованості органів державної влади та в ухиленні від оподаткування. Для аеропорту фінансові ресурси є головним показником, який демонструє, наскільки успішно здійснюється діяльність. При своєчасному контролі фінансових ресурсів підприємство може проаналізувати хід своєї діяльності, побачити помилки, яких припустилися у використанні цих ресурсів, та виправити їх. Матеріальним носієм фінансових відносин в аеропорту виступають фінансові ресурси. І це виділяє фінанси із сукупності економічних категорій. Фінанси як сукупність економічних відносин знаходять своє конкретне вираження у фінансових ресурсах, переважаючою формою руху яких є фонди. Фінансові ресурси аеропорту – це грошові доходи і надходження, що знаходяться в розпорядженні цього суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат по розширеному відтворенню й економічному стимулюванню працюючих. Формування фінансових ресурсів здійснюється за рахунок власних і притвірених до них засобів, мобілізації ресурсів на фінансовому ринку і надходження коштів від фінансово-банківської системи в порядку перерозподілу.

Ключові слова: фінансові ресурси; фінансове забезпечення; фінансова діяльність аеропортів.

Светлана Николаевна ГУРА

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СУЩНОСТИ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ В ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АЭРОПОРТОВ

Аннотация

В статье исследуется поиск новых инструментов оптимизации финансовых ресурсов в обеспечении деятельности аэропортов. Они имеют свои положительные и отрицательные стороны. В данной статье оцениваются суть и негативные аспекты финансового обеспечения деятельности аэропортов и теоретически, заключающиеся в первую очередь в коррумпированности органов государственной власти и в уклонении от налогообложения. Для аэропорта финансовые ресурсы являются главным показателем, который демонстрирует, насколько успешно осуществляется его деятельность. При своевременном анализе финансовых ресурсов предприятие может проанализировать ход своей деятельности, увидеть ошибки, которые были им допущены в использовании этих ресурсов, и исправить их. Материальным носителем финансовых отношений в аэропорту выступают финансовые ресурсы. И это выделяет финансы из совокупности экономических категорий. Финансы как совокупность экономических отношений находят свое конкретное выражение в финансовых ресурсах, преобладающей формой движения которых являются фонды. Финансовые ресурсы аэропорта – это денежные доходы и поступления, находящиеся в распоряжении этого предприятия и предназначенные для выполнения финансовых обязательств, осуществления затрат по расширенному воспроизводству и экономическому стимулированию работающих. Формирование финансовых ресурсов осуществляется за счет

собственных и приравненных к ним средств, мобилизации ресурсов на финансовом рынке и поступления средств от финансово-банковской системы в порядке перераспределения.

Ключевые слова: *финансовые ресурсы; финансовое обеспечение; финансовая деятельность аэропортов.*

Svitlana Mykolayivna GURA

Graduate Student,
Department of Finance, Accounting and Auditing
National Aviation University
Komarov ave., 1/2, off. 314, Kyiv, 03680, Ukraine
E-mail: elena_nay@ukr.net
Phone: +380639542203

THEORETICAL ASPECTS OF THE NATURE OF FINANCIAL RESOURCES IN SUPPORT OF THE AIRPORT

Abstract

The article examines the search for new tools to optimize financial resources in support of the airport . They have their pros and cons. This paper has evaluated the nature and negative aspects of the financial support of the airports and the theoretical level, which are primarily in the effect of corruption of public authorities and tax evasion. For the airport the financial resources are a major indicator that shows how it successfully performs its activities. With timely analysis of financial resources, the airport can analyze the course of their activities, see the error which it assumed in the use of resources, and fix them. Financial resources are the tangible medium of financial relations at the airport. This highlights the finances of a set of economic categories. Finance as a set of economic relations find their concrete expression of financial resources, the predominant form of motion which are funds. The financial resources of the airport can be a cash income and revenues at the disposal of an entity and are designed to meet financial commitments, the costs of expanded reproduction and economic incentives for employees. Formation of financial resources can be done at the expense of their own and similar means of mobilizing resources in the financial market and revenues from the financial and banking system in order of redistribution.

Keywords: *financial resources; financial support; financing of airports.*

JEL classification: D920

Вступ

З переходом на ринкові основи господарювання надзвичайно зростає не тільки роль керівників аеропортів, членів правлінь акціонерних компаній, але і фінансових служб, що відігравали другорядну роль в умовах застосування адміністративно-командних методів управління у них. Пошук фінансових джерел розвитку аеропортів, напрямків найбільш ефективного інвестування фінансових ресурсів, операції з цінними паперами й інші питання фінансового менеджменту стають основними для фінансових служб аеропортів в умовах ринкової економіки [15, с. 38]. Суть фінансового менеджменту полягає в такій організації керування фінансами з боку відповідних служб аеропорту, що дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси на найбільш вигідних умовах, інвестувати їх з найбільшим ефектом, здійснювати прибуткові операції на фінансовому ринку, купуючи і перепродуючи цінні папери. Досягнення успіху в області фінансового менеджменту багато в чому залежить від такого поведження працівників фінансових служб аеропорту, при якому головними стають ініціатива, пошук нетрадиційних рішень, масштабність операцій і виправданий ризик, діловий підхід.

Матеріальним носієм фінансових відносин в аеропорту виступають фінансові ресурси. І це виділяє фінанси із сукупності економічних категорій. Фінанси як сукупність економічних відносин знаходять своє конкретне вираження у фінансових ресурсах, переважаючою формою руху яких є фонди [2, с. 90-96].

В економічній літературі існують різні думки щодо визначення фінансових ресурсів, їх змісту та ролі у відтворювальному процесі. Багато визначень, що подаються в словниках та науковій літературі, не відповідають сутності фінансових ресурсів або розкривають її не повністю.

Мета статті

Мета цієї статті – виявити нові інструменти оптимізації фінансових ресурсів у забезпеченні діяльності аеропортів.

Виклад основного матеріалу

Так фінансово-кредитний словник часів СРСР визначає фінансові ресурси як сукупність фондів грошових засобів, що перебувають у розпорядженні держави, підприємств і організацій; створюються в процесі розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту і національного доходу. Бірман О. М. характеризує фінансові ресурси як виражену в грошах частину національного доходу, сконцентровану безпосередньо в державі чи підприємствах для використання на цілі розширеного відтворення і на загальнодержавні потреби. Сичов М. Г. підкреслює, що фінансові ресурси як грошові нагромадження і грошові фонди створюються підприємствами, об'єднаннями, організаціями, державою в порядку розподілу й перерозподілу суспільного продукту і національного доходу. Гуйда Т. В. визначає фінансові ресурси як сукупність доходів, відрахувань та надходжень, що перебувають у розпорядженні підприємств, організацій та держави і спрямовуються на задоволення суспільних потреб з метою розширення виробництва і зростання матеріального добробуту народу [3, с. 37-39].

Наведені визначення фінансових ресурсів вказують на місце створення ресурсів і належність їх до суб'єктів фінансових відносин. Але не вказується джерело їх створення та призначення.

Вітчизняний вчений Коробов М. Я. визначає фінансові ресурси як централізовані й децентралізовані грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, сукупного суспільного продукту і національного доходу й призначаються для використання відповідно до завдань соціально-економічного розвитку суспільства й трудових колективів окремих підприємств [15; с. 39]. У цьому визначенні чіткіше вказується цільове призначення фінансових ресурсів, але не визначається джерело їх створення.

Щоб сформулювати поняття «фінансові ресурси», необхідно виходити насамперед з поняття «ресурси». Слово «ресурси» походить від французького «ressource», що означає допоміжний засіб, тобто щось таке, що може бути використане з певного джерела (запаси, кошти, матеріали тощо) на певні цілі. В економічній теорії ресурси прийнято поділяти на чотири групи: природні, матеріальні, трудові, фінансові.

Рис. 1. Складові ресурсів аеропортів

Економічна категорія «ресурси» на рівні господарюючого об'єкта має низку особливостей [9, с. 62]:

- потреба в ресурсах пов'язана з процесом виробництва та створення споживчої вартості;
- структура ресурсів динамічна й залежить від розвитку підприємства, стадії його функціонування, галузі та сфери економіки;
- використання будь-якого виду ресурсів передбачає їх вартісне відтворення (ресурси із матеріально-уречевленої форми переходять у вартісну або фінансову).

Природні, матеріальні, трудові ресурси властиві будь-якому виробництву. Вони називаються «базовими». Фінансові ресурси виникли на ринковому етапі розвитку суспільного виробництва, їх відносять до похідних.

Тому, враховуючи специфічність поняття фінансів підприємств, для визначення поняття фінансових ресурсів аеропортів можна навести ті критерії, яким воно повинно відповідати. А саме [5, с. 73]:

- джерело створення фінансових ресурсів;
- форма виявлення фінансових ресурсів;
- цільове призначення фінансових ресурсів.

Найбільш повне визначення поняття дає Павлюк К. В. На основі його визначення фінансових ресурсів держави можна сформулювати визначення фінансових ресурсів аеропорту, характеризуючи їх як грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу й перерозподілу виручки та прибутку й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб. У цьому визначенні виражені економічна основа, зв'язок фінансових ресурсів з відтворювальними процесами, форми їх виявлення. Хоча необхідно зазначити, що у наведеному визначенні не враховується можливість безфондового існування фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси аеропортів, переважаючою формою виявлення яких є фонди грошових коштів, мають наступні характерні ознаки:

-
- фінансові ресурси як у статичному плані, так і під час руху завжди виражають відношення власності, тобто вони належать або державі, або підприємствам, або приватному сектору економіки, або населенню;
 - фінансові ресурси завжди мають певне джерело створення і певне цільове призначення;
 - формування й використання фінансових ресурсів завжди має правовий бік і регламентується законодавчими та нормативними актами.

В економічній літературі зустрічаються різні визначення межі функціонування фінансових ресурсів. Поняття «грошові засоби» значно ширше ніж «фінансові ресурси». Фінансові ресурси завжди виступають у грошовій формі. А грошові засоби стають фінансовими ресурсами тоді, коли вони акумулюються у відповідних фондах, які мають певний порядок створення і використання [12; с. 45]. Характерною рисою фінансових ресурсів є те, що вони, на відміну від грошових засобів, виражають не зміну форм вартості, а фінансовий результат процесу відтворення. Фінансові ресурси свідчать про наявні можливості економічного і соціального розвитку.

В умовах ринкової економіки фінансисти дедалі частіше використовують поняття «капітал». А з прийняттям Національних П(С)БО цей термін застосовується й вітчизняними бухгалтерами-практиками та економістами. Термін «капітал» є реальним об'єктом, на який можна постійно впливати з метою отримання нових доходів фірми та виконання нею своїх зобов'язань. Тобто капітал – це об'єктивний фактор виробництва, частина фінансових ресурсів, які використовуються аеропортами у своїй діяльності. Відтак капітал є перетвореною формою фінансових ресурсів. І тому ми не можемо ототожнювати поняття «фінансові ресурси» і «капітал».

Принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами полягає в тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більші або дорівнюють капіталу підприємства. При цьому, якщо «фінансові ресурси» дорівнюють «капіталу», то це означає, що у підприємства немає ніяких фінансових зобов'язань. У реальному житті не може бути рівності між фінансовими ресурсами і капіталом. Але за стандартною звітністю неможливо прослідкувати різницю між цими двома поняттями, тому що в ній наводяться не фінансові ресурси, а їх перетворені форми – зобов'язання і капітал.

Фінансові ресурси аеропорту – це грошові доходи і надходження, що знаходяться в розпорядженні цього суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат по розширеному відтворенню й економічному стимулюванню працюючих. Формування фінансових ресурсів здійснюється за рахунок власних і прирівняних до них засобів, мобілізації ресурсів на фінансовому ринку і надходження коштів від фінансово-банківської системи в порядку перерозподілу [7, с. 25].

Структура фінансових ресурсів розглядається в тісному зв'язку з вартісною структурою послуги, що надається конкретним аеропортом:

- за джерелами створення;
- за напрямками використання.

Завдяки такому розгляду стає можливим визначити рівень використання фінансових ресурсів аеропортів у розподільчих процесах; дати характеристику ефективності функціонування фінансового механізму; прослідкувати рух кожної складової частини фінансових ресурсів аеропорту.

За джерелами створення до складу фінансових ресурсів аеропортів належать [11, с. 58-60]:

- внески засновників (учасників, акціонерів);
- прибуток;
- заробітна плата;
- амортизація;
- цільове фінансування;
- благодійні внески тощо.

Більша частка фінансових ресурсів створюється за рахунок прибутку. Крім того, частина фінансових ресурсів виражає перенесену вартість основних фондів (амортизаційні відрахування). Отже, основна частина фінансових ресурсів становить грошове надходження новоствореної вартості.

Розгляд фінансових ресурсів за джерелами створення у зв'язку з напрямками використання має значення для визначення межі їх функціонування.

На рівні підприємства фінансові ресурси – це частина грошових надходжень і доходи, що призначені для виконання фінансових зобов'язань і здійснення витрат по забезпеченню розширеного відтворення.

Джерелами створення фінансових ресурсів аеропортів є внески засновників, прибуток, амортизаційні відрахування, цільове надходження, кредити всіх форм, кредиторська заборгованість підприємства.

Значні фінансові ресурси, особливо по знову створюваних і реконструйованих аеропортах; можуть бути мобілізовані на фінансовому ринку. Формами їхньої мобілізації є: продаж акцій, облігацій і інших видів цінних паперів, що випускаються певним аеропортом та лістингуються на біржах, кредитні інвестиції.

Основним джерелом фінансових ресурсів на сучасних аеропортах виступає вартість наданих послуг,

різні частини яких у процесі розподілу виручки набувають форми грошових доходів і нагромаджень [3, с. 16-19]. Фінансові ресурси формуються головним чином за рахунок прибутку (від основного й іншого видів діяльності) і амортизаційних відрахувань. Поряд з ними джерелами фінансових ресурсів виступають: виручка від реалізації вибулого майна, стійкі пасиви, різні цільові надходження, мобілізація внутрішніх ресурсів у будівництві.

У кінцевому підсумку, напрямки використання фінансових ресурсів можна поділити на три групи:

- поповнення фонду відшкодування;
- формування фонду споживання;
- формування фонду нагромадження.

Використання фінансових ресурсів здійснюється аеропортом по багатьох напрямках, головними з яких є:

- платежі органам фінансово-банківської системи, обумовлені виконанням фінансових зобов'язань. Сюди належать: податкові платежі в бюджет, сплата відсотків банкам за користування кредитами, погашення узятих раніше позичок, страхові платежі;
- інвестування власних коштів і капітальні витрати (реінвестування), пов'язані з розширенням виробництва і технічним його відновленням, переходом на нові прогресивні технології, використання "ноу-хау";
- інвестування фінансових ресурсів у цінні папери, що купуються на ринку: акції й облігації інших фірм, зазвичай тісно пов'язаних кооперативними постачаннями з певним підприємством, у державні позики;
- напрямок фінансових ресурсів на утворення грошових фондів заохочувального і соціального характеру;
- використання фінансових ресурсів на благодійні цілі, спонсорство.

Для ефективного функціонування аеропорту важливе значення має визначення оптимальної потреби у фінансових ресурсах, забезпечення структури, джерел їх формування та обґрунтованих напрямків їх використання [8, с. 32-41].

У процесі формування капіталу аеропорту необхідно забезпечити не тільки потрібний обсяг капіталу, а й сформувати необхідну структуру капіталу (співвідношення між окремими групами джерел його формування).

Таблиця 1. Порівняльна характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування майна аеропорту*

Ознаки	Джерела коштів	
	Внутрішні	Зовнішні
1. Обсяги залучення	Мають певну межу і залежать від фінансових можливостей засновників та ефективності діяльності аеропорту	Розмір залучення залежить від вимог до забезпеченості позики, що отримується
2. Проблемність та швидкість залучення коштів	Передача та отримання коштів здійснюється просто та швидко	Отримання коштів потребує спеціального оформлення, на яке необхідний певний час
3. Вплив на ефективність діяльності аеропорту загалом	Весь чистий прибуток залишається в розпорядженні аеропорту	Частина доходу витрачається на виплату позикового процента, проте аеропорт має можливість збільшити обсяги своєї діяльності
4. Збереження управління та контролю над аеропортом	Забезпечується повне управління та контроль з боку первинних засновників	Можлива часткова або повна втрата управління та контролю
5. Забезпечення зовнішнього контролю та ефективності діяльності	Зовнішній контроль відсутній	Банки забезпечують зовнішній контроль за діяльністю аеропорту

* Таблицю складено автором на основі теоретичних даних з [8, с. 32-41].

Зміни в структурі фінансових ресурсів слід вважати позитивними при виконанні наступного співвідношення:

$$\Delta \text{Впк} \leq \Delta \text{ЧП}, \quad (1)$$

де $\Delta \text{Впк}$ – приріст витрат, пов'язаних з обслуговуванням позикового капіталу;
 $\Delta \text{ЧП}$ – приріст чистого прибутку, що залишається в розпорядженні аеропорту.

У процесі формування структури капіталу необхідно також враховувати склад майна, що необхідний аеропорту, співвідношення між основними та обіговими активами. Власний капітал аеропорту має за своїм обсягом перевищувати потребу у формуванні постійних активів. Це створює умови для формування власного обігового капіталу та є запорукою стабільного розвитку аеропорту, його фінансового забезпечення, зниження ризикованості діяльності.

Показник фінансової структури капіталу визначає багато аспектів господарської діяльності аеропорту й істотно впливає на її результати. Він впливає на рівень рентабельності активів і власного капіталу, рівень витрат, рівень фінансової стійкості і платоспроможності аеропорту, рівень господарських ризиків і кінцевого результату – на ефективність менеджменту загалом. Тому на формування оптимальної структури капіталу в кожному аеропорту повинна звертатись серйозна увага.

Висновки

Як бачимо, фінансові ресурси аеропорту – одна з головних ланок формування фінансів держави. З цього приводу держава намагається контролювати фінансові ресурси, для цього вона розробила низку законів.

Для аеропорту фінансові ресурси є головним показником, який демонструє, на скільки підприємство успішно здійснює свою діяльність. При своєчасному аналізі фінансових ресурсів, аеропорт може проаналізувати хід своєї діяльності, побачити помилки, яких припустилися у використанні цих ресурсів, та виправити їх.

Список літератури

1. Tiebout, C. M. A pure theory of local expenditures [Text] / C. M. Tiebout // *Journal of political Economy*. – 1956. – 64. – Pp. 416-424.
2. Yilmaz, S. The Impact of Fiscal Decentralization on Macroeconomic Performance [Text] / Serdar Yilmaz // *National Tax Association Proceedings of the Ninety-second annual conference, Atlanta, Georgia, 1999*. – Pp. 251-260.
3. Сунцова, О. О. Вплив рівня фіскальної децентралізації на ВВП та доходну частину місцевих бюджетів [Текст] / О. О. Сунцова // *Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал*. – К. : Національна академія управління. – 2002. – №2. – С. 32-36.
4. Brueckner, J. K. Fiscal Decentralization in Developing Countries: The Effect of Local Corruption and Tax Evasion [Text] / Jan K. Brueckner // *Annals of Economics and Finance*. – 2000. – № 1. – Pp. 1-18.
5. Zhang, T. Fiscal decentralization, public spending and economic growth in China [Text] / T. Zhang and H. Zou // *Journal of Public Economics*. – 1998. – № 67. – Pp. 221-240.
6. Oates, W. E. Fiscal decentralization and economic development [Text] / W. E. Oates // *National tax journal*. – 1993. – № 46. – Pp. 237-243.
7. Бюджетний Кодекс України.
8. Brueckner, J. K. Fiscal federalism and capital accumulation [Text] / J. K. Brueckner // *Journal of Public Economic Theory*. – 1999. – № 1. – Pp. 205-224.
9. Balestra, P. Fixed Effect Models and Fixed Coefficient Models [Text] / Pierto Balestra // *The econometric of Panel Data*. *Nederland's Academic Publishers*, 1996. – Pp. 236-242.
10. Богачова, О. В. Бюджетные механизмы в мировой практике развития депрессивных и отсталых регионов [Текст] / О. В. Богачова // *Вопросы экономики*, 1996, №6. – С. 100-112.
11. Сунцова, О. О. Моделирование оптимальной структуры доходов местных бюджетов в условиях бюджетной децентрализации / О. О. Сунцова // *Актуальні проблеми економіки*, 2004, №2(32). – С. 96-104.
12. Сунцова, О. О. Місцевий економічний розвиток: фінансовий аспект [Текст] / О. О. Сунцова // *Наукові записки НаУКМА. Економічні студії*, 2005, том 44. – С. 71-75
13. Eurostat. Європейська статистична комісія [Електронний ресурс] / ЄСК. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa>
14. Министерство финансов Российской Федерации [Електронний ресурс] / РФ. – Режим доступу: <http://www.eeg.ru>.

-
15. IMF. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс] / МВФ. – Режим доступу : <http://www.imf.org>.
 16. Angus Maddison's Historical Dataseries [Електронний ресурс] / А. Меддісон. – Режим доступу : <http://www.ggdnc.net/maddison>.
 17. ОЕСР. Організація економічного співробітництва і розвитку [Електронний ресурс] / ОЕСР. – Режим доступу : <http://www.oecd.org>.
 18. Complete databases OECD Stat Extracts [Електронний ресурс] / Complete databases OECD Stat Extracts. – Режим доступу : <http://stats.oecd.org>.
 19. Statistical Analytic System (USA) [Електронний ресурс] / SAS. – Режим доступу : <http://www.sas.org>
 20. Стиглиц, Д. Ю. Глобализация: тревожные тенденции [Текст] / Д. Стиглиц, Г. Г. Пирогов (пер. с англ.). – М. : Национальный общественно-научный фонд, 2003. – 304 с.

References

1. Tiebout, C. M. (1956). A pure theory of local expenditures. *Journal of political Economy*, 416-424.
2. Yilmaz, S. (1999). The Impact of Fiscal Decentralization on Macroeconomic Performance. *National Tax Association Proceedings of the Ninety-second annual conference, Atlanta, Georgia*, 251-260.
3. Suntsova, A. (2002). The influence of fiscal decentralization on GDP and revenues of local budgets. *Actual Problems of Economics: Research Economic Journal*. Kyiv: National Academy of Management, 2, 32-36.
4. Brueckner, J. K. (2000). Fiscal Decentralization in Developing Countries: The Effect of Local Corruption and Tax Evasion. *Annals of Economics and Finance*, 1, 1-18.
5. Zhang, T. & Zou, H. (1998). Fiscal decentralization, public spending and economic growth in China. *Journal of Public Economics*, 67, 221-240.
6. Oates, W. E. (1993). Fiscal decentralization and economic development. *National tax journal*, 46, 237-243.
7. Budgetary Code of Ukraine. (n.d.).
8. Brueckner, J. K. (1999). Fiscal federalism and capital accumulation. *Journal of Public Economic Theory*, 1, 205-224.
9. Balestra, P. (1996). Fixed Effect Models and Fixed Coefficient Models. *The econometric of Panel Data*. Nederland's Academic Publishers, 236-242.
10. Bogachova, A. (1996). Budgetary arrangements in the world and the development of depressive backward regions. *Problems of Economics*, 6, 100-112.
11. Suntsova, O. O. (2004). Modeling optimal structure of local budgets in terms of fiscal decentralization. *Actual Problems of Economics*, 2 (32), 96-104.
12. Suntsova, O. (2005). Local economic development: the financial aspect. *Scientific notes of Kyiv-Mohyla Academy. Economic Studies*, 44, 71-75.
13. Eurostat. European Statistical Commission (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from <http://epp.eurostat.ec.europa>.
14. The Ministry of Finance of the Russian Federation (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from <http://www.eeg.ru>.
15. IMF. The International Monetary Fund (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from <http://www.imf.org>.
16. Meddison, A. (n.d.). Angus Maddison's Historical Dataseries. Retrieved April 15, 2014, from <http://www.ggdnc.net/maddison>.
17. The OECD. Organization for Economic Cooperation and Development (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from <http://www.oecd.org>.
18. Complete databases OECD Stat Extracts (n.d.). Complete databases OECD Stat Extracts. Retrieved April 15, 2014, from <http://stats.oecd.org>.
19. Statistical Analytic System (USA) (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from <http://www.sas.org>.
20. Stiglitz, D. Y. & Pirogov, G. G. *Globalization DY: disturbing trends*. (2003). Moscow: the National Science Foundation.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2014 р.